

Popularizační sdělení - Jak velký vliv má kouření rodičů na kuřácké chování jejich dětí?

STATISTICKÁ ANALÝZA DAT, PSY 117

Miroslava Menšíková

415081, Psychologie - Sociologie

Vyučující: Mgr. Stanislav Ježek, PhD.

Datum odevzdání: 1. 5. 2013

Fakulta sociálních studií MU, 2012/2013

Jan Sebastian Novotný a Petr Okrajek se ve své studii zabývali tím, jestli některé negativní rodinné charakteristiky ovlivňují chování adolescentů, přičemž jedním z hlavních záměrů bylo sledovat míru rizikovosti. Rodina byla vybrána z toho důvodu, že se na vývoji dítěte podílí markantní částí. Pro studii bylo vybráno 1635 adolescentů ve věku patnáct let a poměr mezi chlapci a dívkami byl téměř totožný, resp. 52 % chlapců a 48 % dívek.

Co si pod pojmem rizikové chování adolescentů vlastně máme představit? Za rizikové chování mládeže považujeme celou škálu negativních projevů v životě dospívajících a lze je obecně rozlišit na tři oblasti - je to návykové chování (kouření, drogy, alkohol, gamblerství), negativní projevy v psychosociální oblasti, čímž se rozumí například agresivní chování či záškoláctví, a poslední oblast představují poruchy reprodukčního zdraví, kde se mimo jiné jedná o promiskuitu či HIV/AIDS.

Tato studie se zabývala prvními dvěma zmíněnými oblastmi. Chování se klasifikovalo jako rizikové, pokud se vyskytovalo pravidelně nebo trvale. Zjištění byla získána z dotazníků, které byly určeny jak dětem a rodičům, tak i ošetřujícím lékařům. Studie se zabývala pěti charakteristikami rodinného prostředí - kouření a užívání alkoholu rodiči, konflikty rodiče/ů s dítětem, zaměstnání rodičů a míra jejich zaměstnanosti, dlouhodobé nemoci rodičů a funkčnost rodiny. My budeme rozebírat zjištění o kouření a užívání alkoholu rodiči.

Odpověď na otázku, zda má kouření rodičů vliv na kouření jejich dětí, je následovná: kouří-li oba rodiče, je pravděpodobnost, že bude kouřit i jejich dítě, 52%. Kouří-li jenom jeden rodič, pravděpodobnost nepatrně klesne na 47 %. U nekuřáckých rodičů je pravděpodobnost kouření jejich potomka pouze 33,6%. Jako nejrizikovější se ukázal počet 10 - 19 vykouřených cigaret denně. Lze tedy vyzorovat klesající tendenci v závislosti na tom, zda jsou rodiče kuřáci, nebo nekuřáci. Díky výsledkům tohoto zjištění můžeme identifikovat nemalý vliv modelového chování, tj. takového, které adolescenti vidí u svých rodičů a snaží se jej napodobit.

Naproti tomu bylo poněkud překvapující zjištění, že užívání alkoholu rodiči nemělo na děti významný vliv. Důvodem by mohl být fakt, že rodiče konzumují alkohol často v nepřítomnosti svých dětí na rozdíl od výše zmíněného kouření. Dále zde může hrát roli negativní zkušenost s opileckým chováním u adolescentů, která je od další konzumace alkoholu odradí. Je však vhodné dodat, že nebyla zkoumána například korelace mezi

konzumací alkoholu rodiči a zvýšeným počtem hádek rodičů s jejich dětmi, kde by závěry studie mohly být značně odlišné.

Když bychom se podívali celkově na výsledky tohoto průzkumu, došli bychom k závěru, že v současné době dochází k častějšímu výskytu rizikového chování, a to navíc u mladších jedinců, než tomu bývalo dříve. Autoři studie dále konstatují, že nynější rizikové chování adolescentů může výhledově nejen představovat ohrožení zdraví člověka, ale je to taky hrozba pro společnost jako takovou.

Na úplný závěr musíme dodat, že na rozvoj rizikového chování nemá vliv pouze jeden činitel (například rodič), nýbrž se na něm podílí více faktorů, mezi něž můžeme uvést vrstevnickou skupinu. Bylo by tedy velkým přínosem, kdyby si každý jedinec uvědomil, že svým chováním může ovlivňovat počínání ostatních a měl by se proto snažit vyvarovat toho, aby byl prototypem negativního vzoru.

Líbí se mi, že jste si vybrala jen některá zjištění a zkoušíte se jimi zabývat podrobněji. Zkuste to ale ještě více, autoři výzkumu sice píšou o vlivu, ale skutečně můžeme na základě jejich výsledků usuzovat na kauzalitu? Můžete být klidně i více kritická. Přepracovat prosím.

Zdroje:

Novotný, J. S., Okrajek, P. (2012). Vliv vybraných charakteristik rodinného prostředí na rizikové chování 15letých adolescentů. *E-psychologie* [online], 6 (2), 9-21 [cit. 20.4.2013].
Staženo z <http://e-psycholog.eu/pdf/novotny-okrajek.pdf>